АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«14» вересня 2024 року **№ 60/11-рк/к** **м. Київ**

Рокитнянська селищна рада
вул, Незалежності, 2, с. Рокитне
Київська область, 09601

Про припинення бездіяльності, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. **ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ**

(1) Бездіяльність Рокитнянської селищної ради Київської області в особі її виконавчого комітету (***«Інформація, доступ до якої обмежено»***), яка полягає у не проведенні на території Рокитнянської селищної територіальної громади конкурсів на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів / суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг), містить ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території на території Рокитнянської селищної територіальної громади Київської області.

2. **СУБ'ЄКТ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

(2) Суб'єктом, якому надаються рекомендації, є Рокитнянська селищна рада Київської області (***«Інформація, доступ до якої обмежено»***). Основний вид діяльності: 84.11 Державне управління загального характеру.

(3) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).

(4) Згідно з частиною третьою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у сільських радах, що представляють територіальні громади, які налічують до 500 жителів, за рішенням відповідної територіальної громади або сільської ради виконавчий орган ради може не створюватися. У цьому випадку функції виконавчого органу ради (крім розпорядження земельними та природними ресурсами) здійснює сільський голова одноособово.

(5) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве

самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

(6) В структурі місцевого самоврядування Рокитнянської селищної ради виконавчий комітет відповідної ради не утворений як окрема юридична особа.

(7) Отже, Рокитнянська селищна рада Київської області в особі її виконавчого комітету є органом місцевого самоврядування, юридичною особою.

(8) Відповідно до частини третьої статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

(9) Згідно зі статтею 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим законом регулюються відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб’єктами господарювання; суб’єктів господарювання з іншими суб’єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв’язку з економічною конкуренцією. Цей закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

(10) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Рокитнянської селищної ради в особі її виконавчого комітету із суб’єктами господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(11) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення), керуючись положеннями пункту першого статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» здійснює державний контроль за дотриманням виконавчими комітетами селищних громад у межах Київської області законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції на ринку здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.

(12) В ході проведення вказаного державного контролю Відділенням було направлено до Рокитнянської селищної ради Київської області лист про надання інформації від 15.08.2024 № 60-02/4619е.

(13) Листом (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** (вх. Відділення від 11.09.2024 № 60-01/3538) Рокитнянська селищна рада надала до Відділення запитувану інформацію.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(14) Згідно з частиною першою статті 25 Господарського кодексу України держава підтримує конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, внаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку.

(15) Відносини, пов’язані з діяльністю суб’єктів господарювання на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів (до липня 2023 року – ринок послуг з вивезення побутових відходів), регулюються Законом України «Про управління відходами» (до 09.07.2023 Законом України «Про відходи») та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змінами),а також відповідно до низки підзаконних нормативних актів, зокрема, Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 (далі – Порядок № 918) (Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (далі – Порядок № 1173), яка втратила чинність 30.08.2023).

4.1. Закон України «Про відходи» та інші нормативно-правові акти, які діяли у період чинності цього Закону

(16) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що, зокрема, органи місцевого самоврядування зобов’язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(17) Поводження з побутовими відходами в Україні здійснюється відповідно до державних норм і стандартів. Ці правила закріплені у законах України «Про житлово-комунальні послуги», «Про відходи» (втратив чинність 09.07.2023) та «Про місцеве самоврядування в Україні».

(18) Згідно з Законом України «Про відходи» поводження з відходами – це дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

(19) Відповідно до Закону України «Про відходи» послуги з поводження з побутовими відходами – послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування. Статтею 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що послуги з поводження з побутовими відходами є комунальними послугами, які, у свою чергу, належать до житлово-комунальних послуг.

(20) Статтею 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з поводження з побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України. Критерієм якості послуг з вивезення побутових відходів є дотримання графіка вивезення побутових відходів, дотримання правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, дотримання вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

(21) Механізм надання суб’єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 318).

(22) Відповідно до пункту 3 Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008

№ 1070 (зі змінами), послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.

(23) Процедура підготовки та проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту визначена Порядком проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (постанова Кабінету Міністрів України втратила чинність 30.08.2023 на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 918 від 25.08.2023.

(24) Відповідно до пункту 4 Порядку № 1173 підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом, виконавчим органом місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва у формах, передбачених Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

(25) Відповідно до пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції, яка діяла до 01.05.2021) виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

(26) Підпунктом 23 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції, яка діє з 01.05.2021) передбачено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження визначення на конкурсних засадах суб'єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з вивезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

(27) Згідно зі статтею 35^1 Закону України «Про відходи» виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

4.2. Закон України «Про управління відходами» та інші чинні нормативно-правові акти

(28) Відповідно до підпунктів 6 та 23 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, щодо організації управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин; визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.

(29) Згідно з підпунктом 71 пункту «б» частини першої статті 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать делеговані повноваження зі здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.

(30) 09.07.2023 набрав чинності Закон України «Про управління відходами», у зв'язку з чим Закон України «Про відходи» втратив чинність та були внесені зміни до інших нормативно-правових актів.

(31) Згідно з пунктом 4 частини другої статті 3 Закону України «Про управління відходами» основними принципами державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, зокрема, є формування конкурентного середовища у сфері управління відходами – суб'єкти господарювання, органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не повинні вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію у сфері управління відходами.

(32) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання у сфері управління відходами мають право брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.

(33) Відповідно до частини другої статті 26 Закону України «Про управління відходами» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить, зокрема, визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.

(34) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про управління відходами» органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населеного пункту, регіональними та місцевими планами управління відходами та забезпечують кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами.

(35) Утворювачі побутових відходів, відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про управління відходами» зобов'язані:
- укладати договори з виконавцем послуги з управління побутовими відходами та вносити у встановленому порядку плату за послугу з управління побутовими відходами;
- забезпечувати передачу побутових відходів до системи управління побутовими відходами, а побутові відходи, на які поширюється розширена відповідальність виробника, – до системи приймання або роздільного збирання, створеної організаціями розширеної відповідальності виробників;
- забезпечувати у встановленому порядку роздільне збирання відходів за наявності об'єкта оброблення відходів.

(36) Відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.

(37) Частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами» визначено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).

(38) Відповідно до частини п'ятої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими

відходами.

(39) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори зі споживачами послуги.

(40) 15.08.2023 набули чинності Правила надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 (далі – Правила № 835).

(41) Відповідно до пункту 2 Правил № 835, виконавець послуги - суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги.

(42) Відповідно до пункту 6 Правил № 835 суб'єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами».

(43) Відповідно до пункту 24 Правил № 835, послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

(44) 30.08.2023 набув чинності Порядок № 918.

(45) Відповідно до пункту 1 Порядку № 918 цей порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів. Тобто, конкурс з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів проводиться за наявності, зокрема, місцевого плану управління відходами на відповідній території територіальної громади.

(46) Водночас, у роз'ясненнях, наведених у листі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 25.01.2024 № 1496/25/10-24 (вх. № 70-01/64к від 26.01.2024) до Антимонопольного комітету України, вказано, що: «територіальна громада в межах своєї компетенції вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громади в частині управління побутовими відходами, та під час проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з управління побутовими відходами мають бути враховані положення регіонального та місцевого планів у разі їх затвердження».

(47) Відповідно до пунктів 2 та 4 Порядку № 918 підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом.

(48) Згідно з пунктом 12 Порядку № 918 організатор конкурсу оприлюднює конкурсну документацію, передбачену пунктом 10 цього Порядку, а також оголошення про дату, час та місце проведення конкурсу на своєму офіційному веб-сайті не пізніше ніж за 30 календарних днів до проведення конкурсу.

(49) Відповідно до пункту 29 Порядку № 918 переможцем (переможцями) конкурсу визначається його учасник або декілька учасників, що відповідає (відповідають) кваліфікаційним вимогам, за результатами розгляду конкурсних пропозицій.

(50) Відповідно до пункту 33 Порядку № 918:
- у рішенні про визначення переможця (переможців) конкурсу зазначається строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів і який становить п’ять років з дати укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.
- у разі коли в конкурсі взяв участь тільки один учасник і конкурсною комісією прийнято рішення щодо визначення його переможцем конкурсу або у випадку прийняття конкурсною комісією рішення про відхилення конкурсних пропозицій всіх учасників конкурсу, крім одного, строк, на який він визначається переможцем конкурсу на певній території територіальної громади, повинен становити 12 місяців, після чого організатором конкурсу проводиться новий конкурс.

(51) Таким чином, виконавці послуг із вивезення побутових відходів / із збирання та перевезення побутових відходів повинні бути визначені органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах з дотриманням державних норм і стандартів, зокрема:
- з 01.05.2021 питання щодо визначення на конкурсних засадах суб’єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з вивезення побутових відходів, підготовка та проведення такого конкурсу належить до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, відповідно до Порядку № 1173;
- з 30.08.2023 питання щодо визначення на конкурсних засадах суб’єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з збирання та перевезення побутових відходів, підготовка та проведення такого конкурсу належить до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

(52) Наразі ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів повинен функціонувати у встановленому законодавством порядку, а саме має бути застосований конкурентний механізм при визначенні виконавців (суб’єктів господарювання) відповідної послуги.

(53) Враховуючи вищезазначене, органи місцевого самоврядування в особі виконавчих комітетів/органів сільської, селищної, міської ради зобов’язані визначити організаторів проведення вказаних конкурсів, ініціювати процеси підготовки до проведення конкурсів, розробку конкурсних документацій та проведення конкурсів на визначення суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на конкурсних засадах в межах певної території населених пунктів.

(54) Наразі, зважаючи на норми законодавства, ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів у територіальних межах Рокитнянської селищної територіальної громади не повинен функціонувати без визначених у встановленому законодавством порядку (конкурсному відборі) суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідної послуги).

(55) Потенційним конкурентами на ринку послуг із управління побутовими відходами є суб’єкти господарювання, які мають відповідну матеріально-технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази відносяться сміттєсортувальні, сміттєпереробні станції (лінії, комплекси), спеціалізований автотранспорт для збору, вивезення побутових відходів. Також, конкурентами можуть вважатися суб’єкти господарювання, які можуть увійти на ринок з метою надання послуг із збирання та перевезення побутових відходів.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.

(56) Відповідно до інформації, розміщеної за посиланням https://gromada.info/gromada/rokytnyanska/, Рокитнянська селищна територіальна громада створена 12.06.2020 року. У складі громади 23 населених пунктів.

(57) Листом (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** (вх. Відділення від 11.09.2024 № 60-01/3538) (далі – Лист) Рокитнянська селищна рада, що на території Рокитнянської селищної територіальної громади **конкурс на визначення виконавців послуг із здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів не проводився**.

(58) При цьому, Рокитнянська селищна рада обґрунтовує не проведення конкурсу на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів тим, що:
відповідно до Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 30.07.2010 № 259, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29.09.2010 за № 871/18166 *(наразі – Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами, зважаючи на зміни, внесені згідно з наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури від 30.11.2023 № 1087)* (далі – Правила № 259), передбачено встановлення правил та порядку виконання робіт з визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів (далі – Норма) у містах, селищах і селах, які застосовуються для визначення обсягів надання послуг з поводження з побутовими відходами);
відповідно до пункту 1.4 Правил № 259 розроблення та затвердження Норм здійснюється **один раз на п'ять років;**
визначення Норм здійснюється за результатами вимірювання кількості побутових відходів;
для визначення **в конкурсній документації** економічно обґрунтованого тарифу на послугу з вивезення побутових відходів, яка включає **операції зі збирання та перевезення** побутових відходів та **норм їх утворення,** видано розпорядження (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** про створення комісії для вимірювання кількості побутових відходів.

(59) Також, у Листі зазначено, що рішенням виконавчого комітету Рокитнянської селищної ради (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** **затверджено скориговані тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами комунальному підприємству «Рокитне житлово-експлуатаційне підприємство».**

(60) Однак, доводи Рокитнянської селищної ради щодо неможливості визначення економічно обґрунтованого тарифу не узгоджується з наведеною інформацією, оскільки у даний період з 2010 року (відповідно до інформації, зазначеної у Листі), що норми на вивезення побутових відходів, затверджені у 2010 році і станом на вересень 2024 року не переглядались), норми не розроблялись ні в 2015 році, ні у 2020 році.

(61) Також Рокитнянська селищна рада Листом повідомила, що в межах Рокитнянської селищної територіальної громади послуги із збирання та перевезення побутових відходів **на перехідний період, до визначення переможця конкурсу на надання відповідних послуг, здійснює** комунальне підприємство «Рокитне житлово-експлуатаційне підприємство» (***«Інформація, доступ до якої обмежено»***), відповідно до рішення виконавчого комітету Рокитнянської селищної ради (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)***.

(62) Водночас Закон України «Про управління відходами» (зокрема, в редакції від 20.06.2022) **не містив перехідних положень та перехідних періодів щодо порядку**

та процедури визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів / із збирання та перевезення побутових відходів. При цьому, пункт 6 Розділу XI «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ» Закону України «Про управління відходами» зазначав, що до визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами та встановлення тарифу на послугу з управління побутовими відходами функції виконавця послуги з управління побутовими відходами здійснює суб'єкт господарювання, **визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому порядку**. Суб'єкти господарювання, визначені виконавцями послуг з вивезення побутових відходів, що на момент набрання чинності цим Законом мають чинний договір на надання відповідних послуг з органами місцевого самоврядування, повинні переукласти такий договір з адміністратором (у разі його визначення). Договір про надання послуги з управління побутовими відходами переукладається на той самий строк, на який він був укладений з органом місцевого самоврядування.

(63) Враховуючи вищевказане, відповідні норми стосуються виконавців послуг з вивезення побутових відходів, які відповідно до положень Порядок № 1173 мали бути обраними на конкурсних засадах.

(64) Таким чином, на момент прийняття рішення виконавчого комітету Рокитнянської селищної ради (***«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** Закон України «Про управління відходами», прийнятий 20.06.2022, не набрав чинності і до того ж не містив перехідних положень та перехідних періодів щодо відсутності обов'язку визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів / із збирання та перевезення побутових відходів на конкурсних засадах.

(65) Тобто, у період з 21.06.2022 по серпень 2024 року Рокитнянська селищна рада в особі її виконавчого комітету мала створити конкурентне середовище на відповідному ринку та обрати надавача послуг відповідно до норм Порядку № 1173 у період до 30.08.2023, а надалі відповідно до норм Порядку № 918.

(66) Натомість Рокитнянською селищною радою в особі її виконавчого комітету не було ініційовано процес підготовки та проведення конкурсів з визначення виконавців послуг із збирання та перевезення побутових відходів / суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, а тому суб'єкти господарювання, які могли б надавати відповідні послуги на території Рокитнянської селищної територіальної громади, були позбавлені такої можливості.

(67) У зв'язку з цим, підприємства, установи, організації усіх форм власності у сфері побутових відходів не мають можливостей укласти з організатором договори про надання відповідних послуг. Така бездіяльність створює бар'єри іншим суб'єктам господарювання щодо вступу на ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території Рокитнянської селищної територіальної громади внаслідок недотримання Рокитнянською селищною радою в особі її виконавчого комітету конкурентних засад під час виконання самоврядних повноважень на підставі положень статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 17 Закону України «Про управління відходами» та призводить до недопущення конкуренції на відповідному регіональному ринку.

(68) За відповідний час на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів могли б відбутися зміни й інші суб'єкти господарювання могли б вийти на відповідний ринок на території вказаної селищної територіальної громади лише через конкурс. Отже, у разі проведення Рокитнянською селищною радою в особі її виконавчого комітету відкритих конкурсів відповідно до вимог законодавства, інші суб'єкти господарювання могли б стати учасниками цих конкурсів та запропонувати послуги вищої якості та за конкурентною ціною.

(69) Так, за наявною у Відділенні інформацією, отриманою з відкритих джерел, таких як офіційні майданчики державних тендерів Prozorro та аукціони Prozorro, на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів у Київській області, зокрема, на території сусідніх територіальних громад здійснюють діяльність наступні суб'єкти господарювання:

- товариство з обмеженою відповідальністю «КРАМАР ЕКО»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «СЕЛТІК»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «АЛЬФАТЕР КИЇВ»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «ГРІН ПЛАНЕТ ЕКО»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «ФІРМА «ВОЛОДАР-РОЗ»;
- товариство з обмеженою відповідальністю "КРАМАР РІСАЙКЛІНГ";

а також суб'єкт господарювання, який надає ці послуги у Рокитнянській селищній територіальній громаді без проведення конкурсу:

- комунальне підприємство «Рокитне житлово-експлуатаційне підприємство».

(70) Отже, ринок послуг із здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Київської області, з огляду на наявність учасників, є потенційно конкурентним. Проте, з огляду на законодавчі особливості набуття статусу виконавця послуг із здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів у визначених територіальних межах, реалізація конкурсного відбору серед діючих учасників відповідного ринку в межах окремих територіальних громад має здійснюватися саме органами місцевого самоврядування шляхом проведення конкурсів.

(71) Бездіяльність Рокитнянської селищної ради в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні конкурсів на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Рокитнянської селищної територіальної громади призвела до відсутності ринкових конкурентних умов між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.

(72) Застосування принципів конкуренції, як вирішального фактору розвитку ринкової економіки для органів виконавчої влади і місцевого самоврядування полягає у встановленні прозорих процедур проведення конкурсів, тендерів, з залученням якомога більшого кола учасників.

5. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

(73) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

(74) Статтею 42 Конституції України передбачено, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається неправомірне обмеження конкуренції.

(75) Відповідно до частини третьої статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки з цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.

(76) Виконання органами місцевого самоврядування обов'язку щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний

вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, без впливу зовнішніх чинників, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.

(77) Недотримання зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до незабезпечення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

(78) Органи місцевого самоврядування повинні здійснювати заходи щодо створення та розвитку конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, визначаючи у порядку, встановленому законодавством, на конкурсних засадах, виконавців житлово-комунальних послуг.

(79) Окрім того, право органів місцевого самоврядування на вільне прийняття рішень з питань, віднесених до її компетенції, відповідає обов`язку останніх під час прийняття цих рішень дотримуватись й прав інших осіб.

(80) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(81) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

(82) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(83) *Таким чином, бездіяльність Рокитнянської селищної ради Київської області в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні на території Рокитнянської селищної територіальної громади конкурсів на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів / суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг), містить ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території Рокитнянської селищної територіальної громади.*

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у

Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає наступні обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Рокитнянській селищній раді Київської області в особі її виконавчого комітету (***«Інформація, доступ до якої обмежено»***) припинити бездіяльність, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції, шляхом визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг) на території Рокитнянської селищної територіальної громади Київської області відповідно до норм чинного законодавства.

Про результати розгляду рекомендацій письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **протягом 15-ти календарних днів** з дня їх отримання, із наданням підтвердних документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова адміністративної колегії -
в.о. голови Відділення **Андрій КАШНІКОВИЧ**